

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de Statengriffier, mevr. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 11 JULI 2018

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

A.J. de Korte

AD/CC

Doorkiesnummer (023) 514 4201

kortea@noord-holland.nl

1 | 6

Betreft: Bestuurlijke reactie op de Uitkomsten controle en overige informatie bij de Jaarrekening 2017 van EY

Verzenddatum

11 JULI 2018

Kenmerk

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) zenden wij u hierbij onze bestuurlijke reactie toe op het rapport 'Uitkomsten controle en overige informatie bij de Jaarrekening 2016' van EY Accountants. Dit rapport is opgesteld naar aanleiding van hun wettelijke controle van de jaarrekening.

Uw kenmerk

1099997/1100729

De accountant rapporteert twee keer per jaar. Op 18 januari jl. heeft EY de Management Letter 2017 aan de provincie Noord-Holland (PNH) opgeleverd. In de Management Letter wordt gerapporteerd over de interim-controle 2017 die met name gericht is op de administratieve processen en de interne beheersing. Het nu voorliggende verslag gaat specifiek in op de uitgevoerde controle van de jaarrekening 2017.

Verloop van de controle

De controle is uitgevoerd in de periode maart tot en met juli 2018. Zowel voor de organisatie als voor de accountant is dit een intensief proces geweest. Wij zijn, evenals vorig jaar, niet tevreden over het verloop van de uitgevoerde controle. In de aanbiedingsbrief bij de jaarrekening 2017 d.d. 20 juni 2018 zijn wij hier reeds op ingegaan.

In deze brief geven wij een reactie op een aantal punten en adviezen vanuit de rapportage van de accountant.

Algemeen beeld van het accountantsverslag

Samenvattend constateert de accountant het volgende:

- Er is een goedkeurende controleverklaring verstrekt
- De financiële positie van de provincie is zeer gezond
- Het jaarafsluitingsproces is voor verbetering vatbaar
- De beheersing verbonden partijen en de aanlevering van documentatie vanuit deze partijen blijft aandacht behoeven.

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

- Focus moet liggen op verbetering begrotingsbeheer en afgrenzing subsidielasten

Hieronder gaan wij meer in detail in op deze punten.

Oordeel in de controleverklaring

Het oordeel van de accountant is dat de jaarstukken voldoen aan de eisen van getrouwheid en rechtmatigheid. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn ingericht in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. De in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en de rekening van baten en lasten geven een getrouw beeld van de financiële positie en baten en lasten van de provincie Noord-Holland (getrouwheid). Tevens zijn de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2017 in overeenstemming met de relevante wet -en regelgeving (rechtmatigheid).

Financiële positie

Wij onderschrijven het beeld van de accountant dat de financiële positie van de provincie zeer gezond is. Er wordt geen gebruik gemaakt van externe financiering. De buffers zijn voldoende om de geïnventariseerde risico's op te vangen. De accountant merkt op dat er sprake is van een conservatieve schattingswijze.

Bevindingen interne beheersing

De accountant verwijst naar de managementletter en constateert dat de provincie Noord-Holland de aanbevelingen en bevindingen voortvarend oppakt.

Ontwikkeling in de controle-aanpak

Vanuit de controle wordt duidelijk dat de eisen verscherpt zijn en dat de accountant in mindere mate gebruikt maakt van onze eigen interne controlemaatregelen (systeemgerichte benadering) en uitsluitend steunt op door henzelf uitgevoerde gegevensgerichte werkzaamheden. Om die reden worden veel grotere steekproeven gevraagd dan gebruikelijk was. Dit heeft veel gevraagd van de capaciteit van de interne organisatie. Een voorbeeld hiervan is de grote omvang van de controle op de aanbestedingsdossiers.

Hoewel dit een landelijke trend is, betreuren wij deze ontwikkeling. Met de nieuwe accountant zijn we inmiddels in gesprek om de processen zodanig in te richten dat de accountant op een efficiënte wijze gebruik kan maken van de werkzaamheden die vanuit de interne controle al zijn uitgevoerd. Daarmee werken accountant en organisatie meer vanuit partnership en dat kan een belangrijke impuls geven aan de kwaliteit en het lerend vermogen van onze eigen organisatie.

In onderstaande tabel zijn de door de accountant specifiek benoemde adviezen en de reactie van het college daarop opgenomen.

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
6	Financieel afsluitproces We constateren dat het jaarafsluitingsproces voor het boekjaar 2017 voor verbetering vatbaar is. De werkzaamheden rondom de jaarrekening waren niet afgerond op de geplande datum waardoor de initiële planning moest worden herzien. Het aantal bevindingen (gecorrigeerde controleverschillen) is hierbij toegenomen ten opzichte van 2016, deels ook het gevolg van een verdere intensivering van de controle. We adviseren Gedeputeerde Staten dit proces te evalueren.	Intern zal het jaarrekeningtraject geëvalueerd worden. Wij zullen nog verdere stappen zetten in de centrale aansturing en coördinatie van het proces. Anderzijds constateren wij naar aanleiding van de opmerking van de accountant het volgende: -De initiële planning en oplevering van de jaarrekening was 2 dagen vertraagd. Daarnaast waren enkele onderdelen inzake WNT en SISA niet geheel compleet aangeleverd. De vertraging in de afwikkeling van de controle door de accountant van enkele weken kan hier niet mee in verband worden gebracht. Met name de grote hoeveelheid vragen die na afronding van de feitelijke controle bij interne review bij EY nog zijn gesteld hebben tot een grote ambtelijke inzet vanuit onze kant geleid. Er zijn ook zeker verbeteringen gerealiseerd in de aanlevering van het balansdossier. Rondom risicovolle dossiers (bijvoorbeeld grondposities) zijn memo's voorbereid en is in vroegtijdig stadium contact geweest met de accountant. Het aantal bevindingen en correcties is toegenomen. Hoewel wij de aangebrachte correcties voor het merendeel niet ter discussie stellen, is wel het beeld dat onze financiële systematiek de achterliggende jaren consistent is geweest, maar dat de accountant in de controleaanpak strenger is geworden. De focus heeft daarbij met name gelegen op de afgrenzing van subsidies en SISA tussen het boekjaar 2017 en 2018. Wij zullen voor boekjaar 2018 hier nieuwe interne instructies voor opstellen en de afrekenmomenten met gesubsidieerde organisaties heroverwegen.
6	Beheersing verbonden partijen De beheersing van de verbonden partijen is voor de provincie een significant proces vanwege de bestuurlijke en financiële belangen. We constateren dat de tijdige aanlevering van de gegevens vanuit de deelnemingen aandacht blijft behoeven. Voor de paragraaf verbonden partijen in de jaarstukken zijn de 2017 gegevens	Wij onderschrijven het belang van een goede governance rondom de verbonden partijen. In het kader van het jaarrekeningtraject 2017 is door de ambtelijke organisatie veel aandacht besteed aan het tijdig verzamelen van documentatie en de waardering van deelnemingen en leningen. Het is een bekend fenomeen dat verbonden partijen

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
	niet allen voorhanden. Wij achten dit van wezenlijk belang om een adequaat en actueel beeld te krijgen van de financiële positie van de verbonden partijen.	de jaarstukken niet altijd tijdig vastgesteld hebben. Bij nieuwe verbonden partijen stellen wij aan de voorkant eisen hieraan. Bij bestaande partijen is hier in het voortraject van het jaarrekeningproces aandacht aan besteed. Wij zullen dit actief en risicogestuurd blijven monitoren, maar constateren ook dat er een afhankelijkheid zal blijven van medewerking van de verbonden partijen en hun accountant.
7	Begrotingsbeheer en afgrenzing van subsidielasten Voor de toekomst adviseren wij GS als vervolgstap op de ingezette en gerealiseerde verbeteringen om voor de begroting 2019 focus te leggen op de verbetering van de initiële begroting. Hierbij zou meer uitgegaan kunnen worden van de realisatiecapaciteit. Dit zou het aantal noodzakelijke begrotingswijzigingen sterk kunnen verminderen. Ook adviseren wij GS om de analyse van de afgrenzing van de subsidielasten te verfijnen	Op dit moment wordt gewerkt aan verdere optimalisatie van de P&C cyclus. De voorstellen rondom de opzet en inrichting van de begroting zijn reeds met Provinciale Staten gedeeld en voor de begroting 2019 wordt hier concreet aan gewerkt. De afgrenzing van de subsidielasten is een specifiek aandachtspunt. Het betreft hier concreet de afrekeningen over voorgaande jaren die in de loop van 2018 plaatsvinden. Wij zullen maatregelen treffen om bij grote verwachte afrekenverschillen tijdig informatie met de gesubsidieerde organisatie uit te wisselen zodat in de jaarrekening hier rekening mee kan worden gehouden
16	Stichting Pallas Wij adviseren GS om in de toekomst een gestructureerd beheersingsproces in te richten waarbij nauwlettend de ontwikkeling van de business case en de mogelijke terugverdien capaciteit van de lening wordt gevolgd. Feitelijk heeft de organisatie in het verleden gesteund op de gecontroleerde jaarrekening en wordt zij nu verrast door de gewijzigde inzichten. Idealiter is de organisatie in staat om zelfstandig een beeld te vormen over de inbaarheid van de vordering. We realiseren ons dat de onderliggende materie in dit kader complex is, echter gezien de omvangrijke belangen is het van belang hier nadere expertise op in te zetten. Rente lening Pallas De accountant van Pallas plaatst een opmerking in het verslag van bevindingen over de zakelijkheid van het rentepercentage (1,5%) dat door het Rijk en de provincie in rekening wordt gebracht over de verstrekte lening. Wij adviseren GS om deze bevinding nader te	In lijn met de algehele toename van aandacht voor de beheersing van de verbonden partijen (zie toelichting punt Beheersing verbonden partijen) zullen wij ten aanzien van Pallas het contact over (tussentijdse) financiële cijfers, liquiditeitsprognose en lening in 2018 en verder intensiveren, mede gelet op de besluitvorming rondom de 3e tranche. Overigens wordt de ontwikkeling van de Business case regelmatig extern beoordeeld. De Europese Commissie heeft in 2013 geconcludeerd dat de lening en de condities waaronder die wordt verstrekt in overeenstemming is met de EU-staatssteunregels

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
	analyseren in het kader van de staatsteunregelgeving	
19	Voorziening groot onderhoud wegen en vaarwegen Gedeputeerde Staten stellen voor om uit hoofde van resultaatbestemming een bedrag van € 45,1 miljoen te reserveren voor groot onderhoud wegen en vaarwegen in een nieuw in te stellen bestemmingsreserve. Wij achten dit een passend voorstel. Wel adviseren wij GS hierbij de huidige onderhoudsplannen aan te passen rekening houdend met de afgesloten gebiedscontracten en daaruit mogelijke voortvloeiende financiële resultaten. Op basis van deze actualisatie kan de hoogte van de bestemmingsreserves in de toekomst worden geëvalueerd.	Wij onderschrijven deze aanbeveling. In het PMO zal jaarlijks een actueel beeld van de onderhoudsbudgetten gegeven worden die via de reserve gaan lopen.
20	RVO verplichtingen Als gevolg van de afronding van het Investeringsbudget Landelijk gebied en het aangaan van het Bestuursakkoord Natuur is de provincie enige jaren geleden verantwoordelijk geworden voor natuurtaken (...). Aangezien de uitvoering en de administratie grotendeels plaatsvindt door RVO, is de provincie afhankelijk van oplevering vanuit RVO teneinde (tussentijds) te kunnen aansluiten op de door RVO gevoerde administratie (zogenaamde trappenhuis) (...) Wij adviseren GS om de interne beheersing van de RVO verplichtingen nauwgezet te monitoren.	RVO = Rijksdienst voor Ondernemend Nederland Vanuit ervaring uit voorgaande jaren is in dit jaarrekeningtraject 2017 reeds gekozen voor vroegtijdige afstemming met RVO en de accountant. Een volgende stap is om ook tussentijds, gedurende het jaar deze afstemming te zoeken
24	Naleving BBV (...) Met betrekking tot de paragraaf lokale heffingen dient inzichtelijk te worden gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. Deze informatie ontbreekt in de jaarstukken. GS geeft aan dat deze informatie niet voorhanden is. Wij adviseren GS om deze informatie in 2018 te verzamelen.	Wij onderschrijven de opmerking van de accountant. De kostendekkendheid van de leges is een aandachtspunt, dat onder andere door de wijziging van de toerekening overheadkosten als gevolg van de gewijzigde BBV in 2017, opnieuw bezien zal moeten worden. Inmiddels is op dit punt actie ondernomen en wordt de mate van kostendekkendheid, inclusief de borging hiervan in 2018 opgepakt.

Wij vertrouwen erop u met deze brief inzicht te hebben gegeven hoe wij met de opmerkingen van de accountant zullen omgaan.

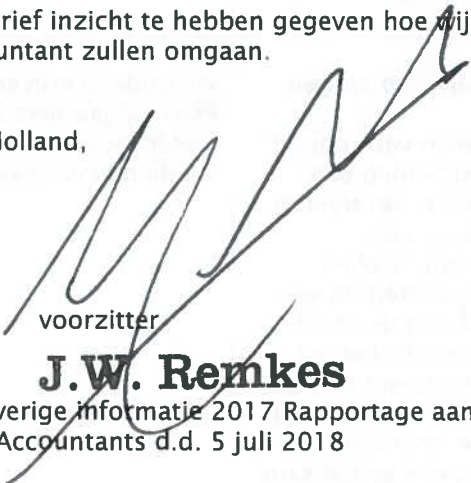
Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

1 bijlage(n)

voorzitter

J.W. Remkes

- Uitkomsten controle en overige informatie 2017 Rapportage aan Provinciale Staten van EY Accountants d.d. 5 juli 2018